

RUSINSKE NARODNE PESME U ZAPISIMA I OBRADI VINKA ŽGANCA

*DUŠAN MIHALEK
Radio Novi Sad, Novi Sad*

Prvu notnu zbirku pesama Rusina iz Bačke, Srema i Slavonije harmonizovao je, obradio i 1946. godine objavio u vlastitom izdanju dr. Vinko Žganec. Aranžmani su nastali prema melografskim zapisima Mihajla Kovača. Na osnovu Kovačevih zapisata, prepiske Kovač-Žganec, poređenja sa melografskim zapisima Onufrija Timka, analize Žgančevih aranžmana i komparacije sa današnjim zapisima sa ovog terena, ova studija pokušava da prodre u suštinu Žgančevog melografskog i aranžerskog rada i ukaže na njegove karakteristike.

U dva i po veka dugoj istoriji onog dela rusinskog naroda koji se doselio među Južne Slovence, u Bačku, Srem i Slavoniju, a kasnije i u Bosnu, mnogo više energije i vremena moralo je da se posveti očuvanju gola životne egzistencije i nacionalnog identiteta nego razvoju pismenosti, kulture i umetnosti. Usmeni oblici narodne književnosti i tradicionalne muzike, uz vezove, nošnje i druge pojave primenjene umetnosti, bili su gotovo dva veka (od polovine XVIII do polovine XX) često i jedina duhovna brana. Stoga nije čudno što se prva notna zbirka jugoslovenskih Rusina pojavila tek 1946. godine. Objavio je, u Zagrebu, u vlastitom izdanju, poznati hrvatski etnomuzikolog i melograf dr Vinko Žganec (1890-1976), koji je melodije harmonizovao i obradio (Dr Vinko Žganec, Песме југословенских Русина / ПИЧИ ЈУГОСЛАВЈАНСКИХ РУСИЊИВ, Zagreb, MCMXLVI, naklada autorova, tisak Nakladnog zavoda Hrvatske, 128 str.). Uz kraći predgovor na hrvatskosrpskom, ukrainском i engleskom jeziku, u zbirci je stampano 116 Žgančevih aranžmana (102 pesme, od kojih neke imaju dve ili više varijanti ili aranžmane).

Kako i sam Žganec ističe u predgovoru, "najviše zasluga oko sabiranja rusinskih popjevaka iz naših krajeva i oko izdanja ovog djela ima rusinski narodni učitelj Mihajlo Kovač iz Bikić Dola". Tada još mladi seoski učitelj (rođen 1909),

koji se u rusinskoj književnosti pojavio 1927, Mihajlo Kovač je danas doajen i jedan od najznačajnijih rusinskih pisaca. Još kao preparandista križevačke učiteljske škole, u kojoj je stekao solidno muzičko obrazovanje, Kovač je oko 1927-1929. melografsao veći broj rusinskih pesama u Šidu, gde su mu živeli roditelji. Pesme je zapisivao na osnovu pevanja seoskih pevača, uglavnom žena. Kako nije bio profesionalni muzičar i nije imao prakse u melografskom radu, obično bi prvo sam od pevača naučio pesmu, zatim je stavljao u note, pa to proveravao na harmonijumu. Pesme su melografsane u tonalitetu u kom je pevao kazivač ili u tonalitetu koji je odgovarao ambitusu Kovačevog glasa. Kovač je odredio metar i taktove pesama - što je Žganec docnije uglavnom i pruzeo, a dao je i osnovna uputstva za tempo izvodenja. Tekstovi su zapisivani ukrajinskom cirilicom, a docnije, radi Žgančevog boljeg razumevanja, ispisani i latinicom, fonetski. Ovi zapisi nisu sačuvani, sem tri primera koja smo dobili ljubaznošću Žgančevog sina, inž. Željka Žganca, kome se najtoplje zahvaljujemo.

Odmah po završetku učiteljske škole, 1929. godine, Mihajlo Kovač dobija zaposlenje u Bapskoj kod Šida, zatim u Markušici kod Vinkovaca, a potom čitavu deceniju, do početka drugog svetskog rata, provodi u Ruskom Krsturu. Posvećuje se svom literarnom i izdavačkom radu - i vremena za bavljenje muzikom gotovo da uopšte više nema. No, ratni vihor i nesigurna sudbina dovode ga 1941. ponovo u Srem, u Berkasovo i Bikić Do, u krajevc gde je sačinio svoje prve melografske zapise, pa to čini i ovom prilikom (istina, u znatno skromnijem obimu). Sledeće godine je mobilisan i ratne godine provodi kao intendant u Vinkovcima.

Baš u to vreme rada se ideja o stvaranju zbirke koju će realizovati zajedno sa drom Vinkom Žgancem. Još kao preparandista, Kovač je u Šidskom koru pevao Žgančeve popevke, a upoznao se i sa njegovim *Medimurskim popjevkama*. Osećajući izvesnu srodnost između medimurskih i rusinskih melodija, a žečeći da se obradama rusinskih pesama koristi u radu sa dečjim i amaterskim horovima, Kovač se obratio pismom Žgancu sa pozivom na saradnju. Već kroz nedelju dana Žganec mu je odgovorio i zamolio da dobije Kovačeve zapise, što je ovaj i učinio.¹

Po svemu sudeći, Žganec je sa velikim entuzijazmom pristupio izradi zbirke. Već 16.VIII 1944. obaveštava Kovača da je knjiga "predata u prepis i već se punom parom radi".² Iz ovog pisma se vidi da se Žganec nije zadovoljio samo Kovačevim zapisima nego da je i sam melografsao u zagrebačkom grko-katoličkom semeništu, najviše saradujući sa semeništarcem Inokentijem Timkom,³ pa je i te svoje zapise harmonizovao i aranžirao ("ja još preradujem neke pjesme, koje sam kod g-Timka zabilježio, tako da knjiga bude što opširnija i podpunija, a prema tome i intercsantnija"). Žganec se u to vreme još nije odlučio za redosled pesama u zbirci: "Ja ih dajem tako prepisivati, da se mogu kasnije stranice pometati redom, kojim ćemo želeti. Mislim, da porcdak nije glavno, može biti kojim god redom, ko što je

¹ Ova pisma nisu sačuvana.

² M.Kovač je sačuvao pisma koja mu je Žganec pisao 16.VIII, 18.IX i 11.X 1944; 20.IX 1945; 5.VI, 16.VII, 27.VII, 23.VIII, 28.VIII, 7.IX, i 8.XI 1946. i 13.IX 1947.

³ Braća Inokentija Timka, Onufrij i Irinej, docnije su postala najznačajniji rusinski melografi, aranžeri, folkloristi i kompozitori.

u mojim knjigama sv. I. II. III. IV. i V. Ako imate kakovu želju u tom pogledu, javite mi što prije".

Iz redova i između redova ovoga pisma mogu se naslutiti i određene teškoće, tehničke i materijalne prirode, koje će dvojicu entuzijasta pratiti tokom naredne dve godine, sve dok se knjiga ne pojavi iz štampe. Pre svega je bilo teško naći prepisivača koji zna da piše ukrajinsku cirilicu, pa je dr Žganec "sam morao jednoga specijalno učiti, i hvala Bogu, brzo je kapirao". (No, i taj je uskoro mobilisan, što je usporilo rad). Problema je bilo i oko prikupljanja finansijskih sredstava - čemu se sa velikom energijom posvetio Kovač, animirajući preplatnike i darodavce u rusinskim naseljima. Ratna inflacija je nagrizala ova sredstva i Žganec je požurivao Kovača da sredstva što brže prikupi, kako bi ih uložili u prepisivanje i nabavku hartije za celi tiraž - "a kasnije, kad ostalo prikupite, moći ćemo i sa tiskom početi - kad imamo prepis, tisak može biti gotov za mjesec dana".

Već nakon mesec dana (prema pismu od 18.IX 1944), prepisano je oko 100 stranica sa oko 95 pesama, a dr Žganec planira "još oko 10 do 20 pjesama, koje su u daljoj izradbi". Timko je uradio korekturu, ispravljene su matrice, od Kovača je pristiglo 50.000 kuna za troškove prepisivanja, pribavljenе su ponude za papir... "čeka se sada samo čas, kad će moći stvar u tisak".

Narednog meseca kompletan materijal je fotografisan. Međutim, tek kroz godinu dana (prema pismu od 20.IX 1945), nakon završnih borbi, oslobođenja, demobilisanja i prihvatanja novih radnih obavaca (Žganca u Zagrebu, a Kovača u Bikić-Dolu), napisan je "predgovor rusinskoj pjesmarici", sastavljen nešto kraći uvod na engleskom i pripremljen prevod na "ukrajinski službeni jezik".

Prošlo je još pola godine u novim društvenim okolnostima i autori uvidaju da je sad glavni problem - štampa. Žganec u Zagrebu obilazi štamparije i sve se izgovaraju ili da su prenatrpani poslovima ili da nemaju odobrenje za utrošak i upotrebu vlastitog papira... "Iz ovog držanja tih tiskara dobio sam dojam, da su po srijedi drugi razlozi. Slutio sam, da bi to moglo biti načelno stanovište, da se privatne naklade uopće ne dozvoljavaju, ali to mi nije otvoreno rečeno, nego sam iz raznih činjenica sve to zaključivao, a tako su mi i neki ljudi kazali, koji su bolje od mene informirani. -Poslije sam pokušavao, da knjigu proturim za štampu kod drž. muzičkog nakladnog zavoda, ali ni tu još nišam dobio do danas decidirani odgovor. Izgleda, da je po srijedi i sam sadržaj djela, za koji neki misle, da se ne bi mogao izdati, jer bi se djelom moglo zaključivati, da kod nas postoje i Rusini, čiji javno-pravni položaj još nije pravno regulisan. O ovom nisam dobio direktno sugestiju od nijedne mjerodavne ličnosti, ali se tako zaključuje. Svakako ću ja i dalje voditi pregovore o štampi, i nadam se, da će mi uspjeti ove krasne rusinske pjesmice javno objaviti, koje mogu samo dokumentirati veze naše domovine sa jednim dijelom ruskog naroda.

Molim vas zato, da budete ustrpljivi, i da ne čekate tako brzo okončanje ove stvari. Ja ću sa svoje strane preuzeti sve, da uvjerim one, koji odlučuju, da bi izdanie ove pjesmarice moglo samo koristiti općoj stvari".

Finansijski problemi se zaoštravaju: cene štamparija "svakim danom rastu", a knjige se na tržištu "vrlo teško plasiraju i prodaju. O tom svi imaju sigurna iskustva, koji se bave prodajom knjiga, a to isto i ja osjećam, jer od svojih priv.

izdanja nisam u razdoblju od jedne posljednje godine skoro ništa prodao. I kad bi se dakle u takim prilikama izdalo jedno djelo, kao što je ovo, veliko je pitanje, ne bi li doživjeli sa izdanjem kod plasiranja i prodavanja knjiga jedan debakl" (5.VI 1946).

Na kraju, sklopljen je sporazum sa štamparijom Nakladnog zavoda Hrvatske da štampa 1200 primeraka knjige (od čega 500 pripada Kovaču, a 700 Žgancu). "Od mojega dijela podmirit će se primjerici, koje treba kao dužnosne primjerke slati Sveučilišnoj biblioteci i drugim ustanovama, kako to predviđa zakon, - nadalje primjerici, koji idu svim redakcijama naših listova, a eventualno i inostranih listova, propagandni primjerici, i primjerici koji obično autori raznim znancima, prijateljima i ustanovama moraju po uvriježenim običajima besplatno darovati, - za kojc svrhe je predviđeno oko 200 primjeraka (...) Tako bi za prodaju i meni ostalo 500 komada. To je upravo polovica preostale količine od određene naklade. Na taj način ćemo nakladu bratski podijeliti: polovicu Vi, polovicu ja. Vi sti dali materijalna sredstva za izdanje ove pjesmarice, ja sam dao umni i artistički dio, i tretirao sam naš zajednički ulog jednakom vrijednim." (7.IX 1946)

* * *

Prema dogovoru Mihajla Kovača i dra Vinka Žganca, knjiga "Pjesme jugoslavenskih Rusina" predstavlja zbirku od 116 Žgančevih aranžmana, od kojih je 58 nastalo prema Kovačevim zapisima (NoNo 1, 4, 8-10, 20, 25-28, 34-36, 38, 39, 41, 43, 45, 47, 49-51, 54-56, 58, 60, 63, 65, 68, 69, 74, 77-83, 85, 86, 88, 91, 93, 94, 96-99, 101, 103, 105, 109, 110, 112 i 114-116). Druga polovina aranžmana nastala je na osnovu zapisu koje je sam Žganec melografisao u zagrebačkom grkokatoličkom semeništu - od semeništaraca, učitelja, sveštenika, monaha i pomoćnog osoblja.

Kao što je već u citatima Žgančevih pisama spomenuto, autorima zbornika nije bio naročito bitan redosled pesama. Prvih devet aranžmana pripada, u grubim crtama, svatovskom ceremonijalu, a zatim se bez neke sistematičnosti redaju svakodnevne, ljubavne, vojničke, šaljive i druge pesme - sve do kompozicija koje su u narodu prihvaćene kao tradicionalne (poput "Ja Rusin bul"), pečalbarskih ("Amčrski men"), pa i novonastalih pesama ("Hižočko stara" na tekst Mihajla Kovača, za koju je melodiju komponovao Irinej Timko). Sastavljačima zbornika takođe nije bio bitan raspored ni po tonskim nizovima, ni po karakteristikama forme, ni po vrsti aranžmana ili nekoj drugoj muzičko-tehničkoj komponenti. Očigledno je da je namena zbornika bila prvenstveno praktična - kako je to Kovač i zamislio "da bi radio sa horom i decom". Sa današnjih pozicija etnomuzikologije, pa i sa stajališta tadašnjih Žgančevih istraživanja drugih folklornih oblasti, čini nam se ova zbirka donekle anahronom i ne pruža nam željeni uvid u tradicionalnu muziku jugoslovenskih Rusina - tim pre što je to prva notna zbirka njihove muzike uopšte. Međutim, ona u potpunosti odgovara svojoj nameni i potrebama trenutka, a iza nje стоји поштен, stručan i požrtvovan rad kako na melografsanju, tako i na aranžiranju rusinskih narodnih melodija.

Najveći broj aranžmana napravljen je za mešoviti hor (NoNo 1, 4-35, 37-54, 56-66, 68, 75, 78, 84, 86, 92, 94, 95, 105-107, 109, 111 i 116) i za četveroglasni muški hor (NoNo 2, 36, 55, 82, 88-91, 93, 96-104, 108, 110 i 112-115). Četiri aranžmana napisana su za troglasni ženski sastav (NoNo 3, 71-73), isto toliko za solo bariton uz mešoviti hor (NoNo 74, 77, 81, 83). Tri pesme obrađene su za solo tenor i muški hor (NoNo 79, 80, 85), a po jedna za bariton i muški hor (87), sopran i mešoviti hor (76), tenor i klavir (70) i sopran i klavir (69). Posebno je raznovrstan aranžman pod brojem 67 ("Šerco mojo") koji počinje solobariton uz pratnju basova, drugi odsek peva četveroglasni muški hor, treći odsek troglasni ženski hor, a završava kompletan mešoviti hor. Ovako raznovrsni Žgančevi aranžmani pisani su da bi zadovoljili potrebe rusinskih amaterskih ansambala, ali i da bi podvukli karakter svake pesme (u zavisnosti da li su to muške ili ženske pesme, intimna lirika ili kolektivno pevanje, monolozi ili dijalazi).

Nije nam poznato da li je Žganec imao prilike da čuje rusinsko narodno grupno pevanje, no, ako jeste, očigledno da u svojim aranžmanima nije težio autentičnom tradicionalnom dovoglasu ili višeglasju, nego da je stvarao obrade koje se graniče sa kreativnim autorskim radom "na osnovu narodnih melodija". Gotovo da nema ni jednog aranžmana koji bi predstavljao samo puku harmonizaciju, a sigurno ne harmonizaciju u vulgarizovanom dursko-molskom tonalnom sistemu.

Zanimljivi su u tom smislu aranžmani pesme "V petrovskim polju" (PRIMER 1, 62, 63).⁴

Od četiri sačuvana notna rukopisa (melografska zapisa), tri nesumljivo pripadaju Mihajlu Kovaču ("Píd dubinoju"), "Ja Rusin bul" i "Petrovskim polju"), dok je četvrta melodija zapisana od nepoznatog autora sa Žgančevim dodatnim latiničnim tekstom ("Dobri večer moja mila").

U Kovačevom rukopisu sa Žgančevim anotacijama "14/VII 1943 Pj.A.74" melodija je uglavnom korektno zapisana, ali se tekst u 3. i 4. taktu ne poklapa sa prirodnim i logičnim naglaskom. Stoga se Žganec obraća za mišljenje Kovaču, koji mu odgovara da "ako su Vam je u sjemeništu ovako kako stc Vi zapisali, pjcvali, znači da ta varijanta tako i zvuči, jer pjevačice su iz tog samog sela u kome je i pjesma, izgleda, nastala. Moju melodiju, nc sjćcam se ni sam gdje sam zapisao, ali mislim da nije od Petrovčana, pa može biti da nije točna. Među tim meni se više sviđa moja, pa bih volio da i ona uđe (...) Puštam Vam na volju da Vi obradite jednu ili drugu ili pak da od tih dviju sklopite jednu kombinaciju u kojoj bi se istakli najljepši djelovi jedne i druge". I Žganec zbilja pravi dve verzije ove pesme. Odmah na melografski rukopis dodaje moguće kontrapunktske varijante/fugata. Prvu varijantu široko razrađuje kao kombinaciju dveju verzija u Des-duru, dok drugu varijantu daje u prostonarodskoj harmonizaciji u B-duru.

Već na ovom primeru uviđamo da je Žganec svoje aranžmane postavlja u odredene tonalitete (uglavnom da bi glasovi pevača bili u optimalnom registru, ali i u zavisnosti od karaktera pesme). No, mada inicira zapadnocvropske dursko-molske tonalitete, ne zadovoljava se ovakvim harmonskim standardima, već traži akordsku

⁴ Među vojvodanskim Slovacima postoji gotovo istovetna pesma "V Pivničkem polju" koja je i himna istoimenog festivala - a u Bačkom Petrovcu se peva i kao "V Petrovskem polju"! Такође упореди slične ritmičke obrase pesama "I mi smo Srenči" i "I dodí lole".

strukturu skrivenu u melodiji, tj. one akorde koji odgovaraju karakteru melodije. Pokazaćemo to na jednostavnom primeru pesme No. 4, "Šljidom, apočko" (PRIMER BROJ 4, 2). Naizgled jasan tonalitet A-dura koji je u prvim akordima "bespolan" (bez terce), dobija neuobičajen prizvuk na početku drugog melostiha ("za svojim ljubim čadom"). Ton kojim počinje ovaj melostih Žganec je komotno mogao da harmonizuje dominantnim akordom i čitava pesma bi ostala u jasnim pomacima tonika-dominanta, kako je to harmonizovao Onufrij Timko. Međutim, on ovaj ton harmonizuje akordom drugog stupnja (zamenikom subdominantne i dominantne funkcije, da bi se tek u poslednjem taktu pojavila tonika. Tako se umesto vulgarizovanog A-dura dobio modalni prizvuk, koji u potpunosti odgovara melodiji ove svadbenе pesme koja svojom strukturom dijatonskog tetrahorda sa polustepenom između III i IV stupnja ukazuje na vrlo arhaično poreklo. U trećoj knjizi "Naša pisanja" Onufrija Timka⁵ varijanta ove pesme "Šljidom, tatočko" je uvrštena u "originalne bačko-sremske", mada i sam Timko navodi da je tekst zapisao Jakov Holovacki u Zakarpatu i da je Filaret Kolesa zapisao i melodiju po pevanju dra Gavrila Kostelnika. Mada Žganec nije znao za ove podatke, osetio je arhaičnost melodije i jednostavnim - ali cikasnim - harmonskim sredstvima ukazao na nju.

(Pola veka kasnije snimili smo ovu pesmu u Bikić-Dolu, u novoj varijanti ili varijanti koja nije došla do Žganca, a koja još više naginje ka dominantno-toničkim pomacima - PRIMER 2 i zvučni primer.)

Ovakvim i sličnim, bogatim i osmišljenim harmonskim rešenjima vrvi cca knjiga - kao, uostalom, i Žgančeve zbirke obrada medimurskih ili drugih pesama. Precizne dinamičke označke i upute za tempo omogućuju amaterskim horovima nadahnutije interpretacije, a Žgančeve obrade još više približavaju stvaralačkom činu. Takve obrade, koje i pred iskusnije horove postavljaju ne male interpretacione probleme, nisu, prirodno, ušle u narod, niti istisnule tradicionalne narodne načine pevanja. No, one su imale veliku ulogu u prvim godinama emitovanja programa Radio-Novog Sada, a naročito programa na rusinskom jeziku, Zahvaljujući prvim magnetofonskim snimcima iz 1956, koji su sačuvani u fonoteći Radio-Novog Sada, i danas možemo da stvorimo sliku o njihovoj lepoti i značaju koji su imale i imaju za razvoj rusinske muzičke kulture.

⁵ Onufrij Timko: Naša pisanja, Ruski Krstur, 1954, str. LXIV, 180.

PJESME

JUGOSLAVENSKIH RUSINA

ПІСНІ ЮГОСЛАВЯНСКИХ РУСИНІВ

HARMONIZOVAO I OBRAĐIO
ГАРМОНИЗУВАВ И АРАНЖУВАВ
Dr. VINKO ŽGANEC
Др. ВІНКО ЖГАНЕЦЬ

NAKLADA AUTOROVA
TISAK NAKLADNOG ZAVODA HRVATSKE, ZAGREB

14/VI 1943
G. A. P.

Pe traw skim po lęku si ro kia po lęku tri lęki pi po trawski chłapej lęku si
złożni de bit ki.

NADOPISANO PO V. EGANCU

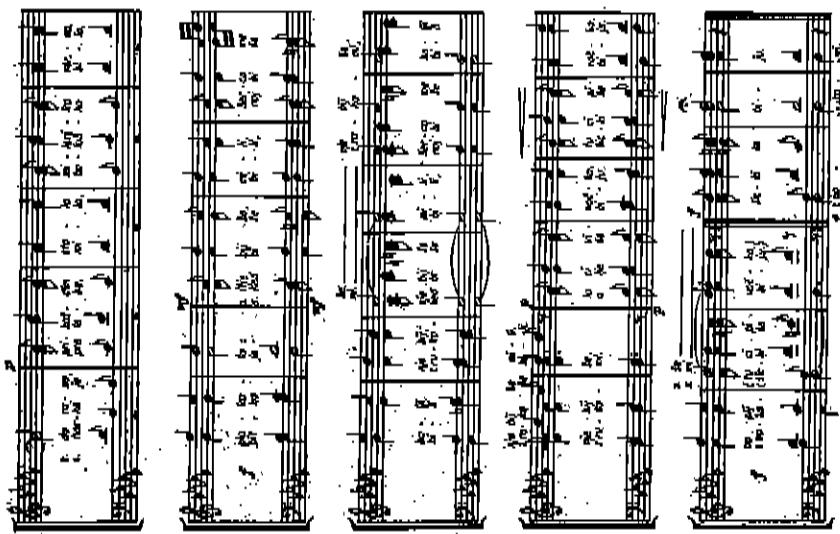
(J=91) 3

ПЕТРОВСКИМ ПОЛЮ

БЕРНИКА ГОВЛЯ, р.459.
Р. ПАПУГА, шнд АЧХ 1990.

ПЕ- ТРОВ- СКИМ ПО - ЛЮ ШИ- РО - КИМ ПО-ЛЮ ТРИ ЛИ - БИ

ПЕ- ТРОВ- СКИЙ ЖАДНЫЙ ШИКСУ БЫДИН АО БИТ- КИ

71

62. 'P petrovskim pojaju
B urovanje način

I.

Allegretto scherzando.

8

63. *V petrovskim polju*

В петровским полю

II.

Allegretto.

Arr. Vinko Žganec

mf V petrovskim po - lju, vši - ro - kim po - lju tri - ljū - pi,
p petrovski chlapci šic - ki su slo - žni do bit - ki; p petrovski
chlap - ci šic - ki su slo - žni f do - bit - ki.
petrovski chlap - ci šicki su složni da - bit - (de - bit - ki)

V petrovskim, polju, v širokim polju.
Petrovski chlapci šicki su zlatni.
Bili že voni v soboto večer.
Pri každim stata miljenka verno.
Nje bije, mili, šerco me bolji.
Tu ci vinočko, tu ci pivočko, Napij že!
Ja vina nje scem, ja piva nje scem,
Pre tebe mila, halubka bila.
Ked bi že bili, naj bi že bili.
Aje že biju, šicki se biju

Tri lipi, tri lipi,
Do bitki, Do bitki.
Do rana, Do rana.
Plakala, Plakala.
Nje bini, Nje bini, Nje bini, Nje bini.
Nači pivočko, Nači pivočko, Nači pivočko, Nači pivočko.
Jaj, vina ne scem, Jaj, piva ne scem, Jaj, vina ne scem, Jaj, piva ne scem.
Torka je, Torka je, Torka je, Torka je.
Bitka je, Bitka je, Bitka je, Bitka je.
Z rukami, Z rukami, Z rukami, Z rukami.
Z nožami, Z nožami, Z nožami, Z nožami.

4. Šljdom, apočko

Шлідом, апочко

Allegro con moto

Arr. Vinko Žganec

The musical score consists of three staves of music in common time, with a key signature of one sharp. The first staff starts with *mf*, the second with *f*, and the third with *p*. The lyrics are written below the notes, corresponding to the vocal parts. The piano accompaniment includes bass and treble clef staves with various chords indicated by Roman numerals (I, II, III, IV, V) and numbers (1, 2, 3, 4, 5, 6).

First staff lyrics: Šlji-dom, o- poč- ko Šlji- dom, Šlji- dom o-

Second staff lyrics: poč- ko, Šlji- dom, za sro- jim lju- bim

Third staff lyrics: čo- dom, za svo- jim lju- bim čo- dom.

Accompaniment chords: A: T — 2 3 — D — T —
poč- ko, Šlji- dom, II — D6
čo- dom, S D6 S6 D II6 D6 II65 D T —

Šljdom, apočko, šljdom za svojim ljubim čadom!
Šljdom, momačko, šljdom za svojim ljubim čadom!
Šljdom, rođazino, šljdom za svojim ljubim čadom!
Až pepod verbičko za svoju rođazinčku,
Že bi rođazina znala, dže svojo čado dala....

Шлідом, апочко, шлідом за своїм любим чадом!
Шлідом, мамачко, шлідом за своїм любим чадом!
Шлідом, родзино, шлідом за своїм любим чадом!
Аж піпод вербічку за свою родзинючку,
Же би родзина знала, дзе своє чадо дала....

(2)

ШЛИДОМ, АЛОЧКО

(J=84)

ГАИЯ ХЧАТКО, р. 1929.
ЛЮБИЦА РОМАН, р. 1935г.
ВИСИЯ ДО, 14.Х 1990.

МИХАЕЛО КОВАЧ

и ГАИЯ ХЧАТКО